

NAŠE NAJVIŠJE.

Bratje in sestre! Pesem slavilno zapojmo,
 temu, kar večno v tem svetu in času, v tem žitju in občutju živi;
 pesem Najlepšega, pesem Najvišjega,
 pesem Nesmrtnega, pesem Neskončnega
 v mrtvi minljivosti tega sveta in teh dni...
 Pesem slavilno zapojmo naj večjemu dobremu v nas!
 Pesem prve in zadnje lepote v nas!
 Prve in zadnje svetlobe v nas!
 Pesem vse odrešilne ljubezni,
 pesem nas vseh in za vse, pesem ene skrivnosti: M a t e r e ...

Bratje in sestre! Pesem zapojmo slavilno
 temu, kar večno v tem času in svetu, v tem žitju in občutju živi;
 pesem Najlepšega, pesem Najvišjega,
 pesem iz sanje in zadnje modrosti vseh mož!
 M a t e r e , m a t e r e !
 roje oznanja in priča vesoljnost Boga:
 Inč, Lepota, Ljubezen!
 Luč Njagovo? - Imamo nebo!
 Lepoto? - Imamo zemljo!
 Ljubezen nebes? - M a t i zrcali jo!

Bratje in sestre. Pesem zapojmo slavilno,
 pesem Najlepšega, pesem Najvišjega,
 pesem iz sanje in zadnje ljubezni vseh mož;
 pesem, ki sama sebi odpeva, sama sebi razodeva
 kakor Bog sama sebe slavi:
 M a t i !

Vida: HREPENENJE

Tiho bi stopila, o mati, v sobo. Skoraj neslišno bi me vprašala: "Ali boš šla kmalu spat? Pozno je že..."

Danes bi jo ubogala. Ne odvrnila bi od nje oči, ne vzbudila bi se v meni nevolja nad vprašanjem in zastoj bi iskala v svojem srcu naveličanosti in nerazumevanja. Takrat pa sem ji skoraj osorno odgovorila: "Pusti me! Ti ne veš, kaj se pravi: učiti se!..."

In če se je solza prikradla v njeno oko, me ni bolelo. Najraje bi ji iztrgala iz oči tisti žalostni, skrbi polni pogled.

Danes pa me peče vsaka ura, vsaka minuta, ki sem jo zamudila. Teži me vsaka osorna beseda, reže me v srce vsak materin nežno užaljeni pogled. O, mati! Daleč si, vendar veš, kaj se godi v mojem srcu! Saj me poznaš, saj si mi - mati.

Tako rada bi tiho pokleknila k tvojim nogam in odkrila povest svojega srca... Pa ne vem, ali bi znala. Pustila bi, da bi sama brala iz mojih oči vse, kar sem morala prikriti tisoč drugim.

"Mati, odpusti!..." bi zasepetala.---

Sanje! Bežne sanje v mrzli tujini. Dolgo, tako dolgo je že, kar si mi zadnjič dejala: "Moja mala!"

Mamica! Vendar čutim, da moliš zame!

Ob postelji klečiš, molek drsi med tvojimi trepetajočimi prsti, pred Marijo Pomagaj pa brli drobna lučka. Prošnjo za prošnjo sprejema nebeška Mati.

"Za dete, ki se je izgubilo, pa bi ga tudi jaz rada našla, kakor si ga Ti..."

Za dete, ki trpi, kakor je, trpelo Tvoje med tujimi ljudmi.

in za vse tiste, ki ga tapo;

in za vse tiste, ki ga sovražijo;

in za vse tiste, ki ga ljubijo, kakor ga ljubiš Ti, Marija!..."

šepetajo tvoje ustnice v dolge noči. In vsaka misel je - zame.

Ti upaš - upam tudi jaz.

Ti ljubiš - ljubim tudi jaz.

Ti se žrtvuješ - jaz se ne znam.

Ti samevaš - tudi jaz sem sama...

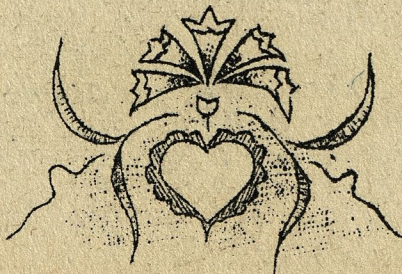
Joj, kako samota boli! Nihče z ljubeznijo ne spremlja mojih korakov, kakor si jih ti, mati. Nikogar ni, ki bi videl do dna, da bi zardela pred globokim pogledom, kakor sem pred teboj.

Vendar nosim s seboj tvoje oči... Spremljajo me. Tolažijo, kadar je težko; žalosté se, kdara boli; zaiskré se, če sem vesel. ---

V tvoje naročje si želim, o mati!

Tiho, nevidno stojiš ob meni in vodiš moj korak... Jaz pa, polna silnega hrepenenja, čutim tvoj dih - in te ljubim.

Preko zelenih poljan, do snežnih planin, ob Dravi in Savi, do mesta pod gradom, gre moja misel. Pismo ti pošiljam v teh kapljicah. Vsaka kapljica: tisoč pozdravov in tisoč - do neugasle polnosti - neizpolnjenih hrepenenj...

HINKO

Dva utrinka.

Rad sem jo imel: svojo mater. Zato pa sem čuval tiho skrivnost na dnu srca in se vsak trenutek bal, da je ne zazna mati. Bal sem se, da bi ji ranil nežno srce, da bi zmočil tisti dve jasni zvezdi, ki doslej še nista zatonili na moji življenjski poti. Vedel sem, da tudi mati nekaj skriva v svoji notranjosti. Slutil sem njeno željo, da bi postal duhovnik; tiho željo in trepet obenem, da bi se res žrtvoval. Sreča in bolest ...

Moja skrivnost pa je terjala še več. V samostan... Letos... Kako naj se razodenem materi, da me bo razumela in ji ne bo prehudo?

Tolikokrat sem se ji že čisto približal, a umolknil sem, še predno sem povedal svojo željo in sklep.

V cvetočem maju sem postal tih jaz - in mati.

Ko sva šla od šmarnic v večernem hladu preko zelenih travnikov proti domu, sem se namenil, da ji razodenem vse.

Skrivnostna lepota majskega večera naju je obdajala. Iz Mestnega loga so dihale sveže sapice in ovijale prostrane travnike v temnosivo kopreno. Bele glavice marjetic, ki so kukale izmed travnatih bilk, so se rahlo prilanjale. Vse ozračje je odmevalo od mogočnega speva murnov in v bližnjem grmovju je žgolet ptiček-samotarček, da sem nemo obstal in prisluhnil.

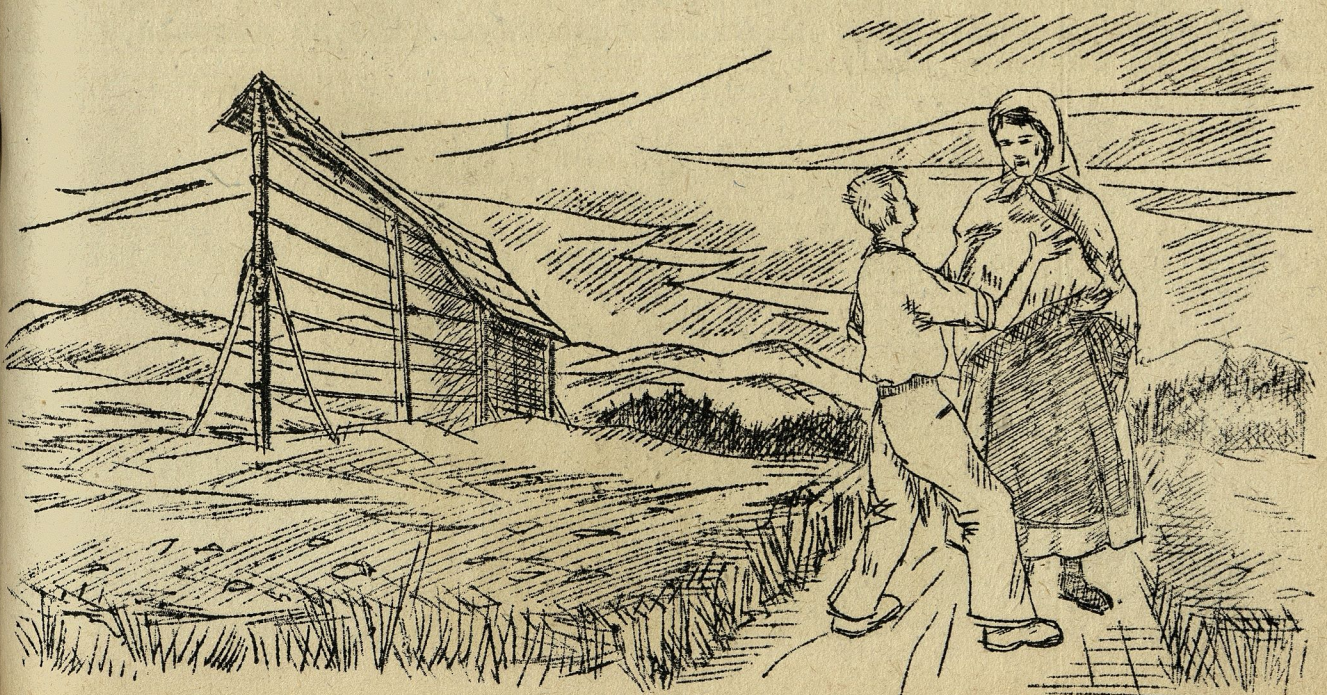
"Mamica, ali ni lepo?"

"Lepo, Bini!..." je zašepetala.

Umolknil sem. Nisem vedel kako pričeti. Še tesneje sem se pritisnil k materi:

"In komu bi to povedala, če bi bila sama?..."

Presenetil sem jo s čudnim vprašanjem. Za trenutek je obstala, potem pa mi je s smehljajem na ustih odgovorila: "Mariji bi rekla, da je njen mesec najlepši. - Toda čemu sprašuješ?"

Molčal sem, da mi je cvrčanje murnov močneje udarilo na ušesa. Molčala je tudi mati....

"Mati!..." sem prekinil molk, ki me je skelel v srce kot sam smrtni greh. "Ali čuješ pesem murnov? Bogu pojo čast in Materi božji. Mati, mamica, ali ti bo hudo, če jih boš kmalu poslušala sama... Jaz bi rad... ah mati!... rad bi odšel... Bogu peti čast..."

Ustavila sva se. Zazrl sem se v materin obraz, kateremu je mrak zabrisal gube in ga odel v nežno belino. Samo prvi trenutek je šla preko njega rahla senca, materina roka pa se je tesno oklenila moje, nato pa je iz materinega obličja zopet odseval spokojni mir.

Ni me vprašala pojasnila. V mrak je strmela, jaz pa sem ji popravi zmršene črne lase in ji zašepetal: "Mati! V samostan bi šel rad. Gospod me kliče... Rad bi se žrtvoval... Tudi zate, ki si toliko stori la za svojega sina... Daruj me Bogu, mamica, kakor si me derovala oltarju, ko sem bil še majhen..."

Mati ni niti trenila. Le njena roka mi je segla rahlo v lase, potem pa zdrknila po mojem licu.

"Pojdi... sinko! Bog te je dal, vračam te... Njemu." je drgetaje zašepetala, trenutek utihnila, potem pa skoraj boječe vprašala: "Kdaj?"

"Letos... Po šoli, mati..." - - -

Molče sva nadaljevala pot. Zdelo se mi je, da murni lepše pojo med zeleno travo. Ves svet krog mene, zavrt v skrivnosten mrak, pa je bil kakor veličastno svetišče božje. In njegova večna lučka - materino srce, za novo žrtev bogatejše...

Tisti večer nisem mogel zaspiti. Nekaj časa sem se premetaval po postelji, potem pa sem se umiril in gledal v strop. Tako srečen sem bil.

Poslednjo noč pod domačo streho...

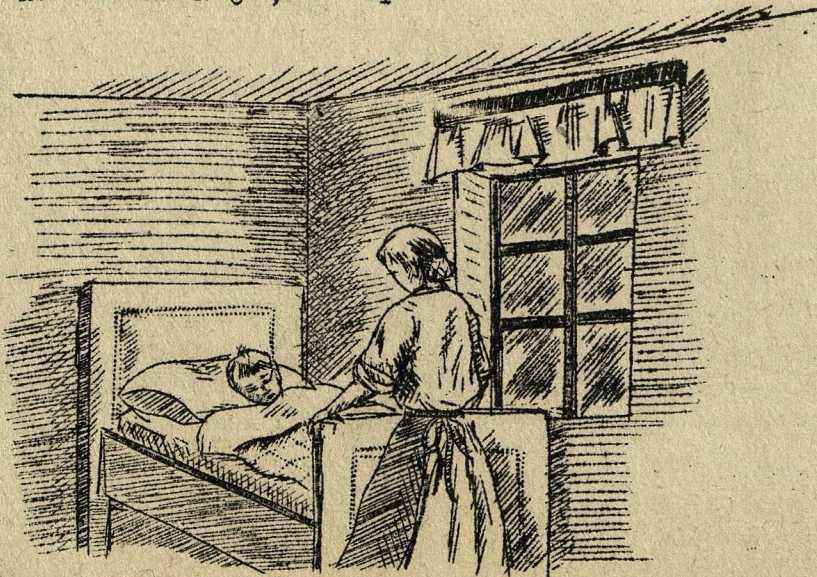
"Klical si me, Gospod! Glej, prihajam... Jutri zvečer se Ti bo že za samostanskimi zidovi zahvaljeval za vabilo..."

V farnem zvoniku je odbilo enajst enakomernih udarcev, jaz pa sem bil buden kot v trenutku, ko sem legel v posteljo.

Zaslišal sem stopinje pred vrati. Spoznal sem jih.

"Mati!" mi je odjeknilo v srcu. Tedaj pa so se že rahlo odprla vrata.

Uganil sem. V sobo je stopila - mati. Ni prižgala luči, vendar sem v blede mesečini videl njeno suho postavo. Tiho je stopila k moji postelji in obstala. Mislila je, da spim.

Gledala me je nekaj trenutkov, potem pa je stegnila svojo desnico in me rahlo pobožala po laseh. Pritajeno je zaihtela...

In sklonila se je nad moj obraz, da sem zamežal. Ni smela vedeti, da bedim. Tidi njenega pogleda ne bi prenesel tisti trenutek.

"...Sinko!...Bog s teboj..." je drgetaje dahnila, jaz pa sem začutil njeno vročo solzo na svojem licu. O Bog! Spekla me je in zaskelela, da sem zadrgetal po vsem životu.

Mati me je počasi pokrižala na čelu, ustih in prsih. Potem pa se je sklonila prav do mojega obraza, da sem začutil njen topli dih in znova kanile na moje lice pakoče solze. Nekaj trenutkov me je gledala in me poljubila na čelo. Pečat ljubezni...

O, mati! Kako rad bi takrat stegnil roke in te objel. Rad bi ti povedal, da te ljubim. A obležal sem kot mrlič: niti premakniti se nisem mogel, beseda pa mi je nema zastala v grlu.

Odšla je kakor duh.

Mati! O, mati!...

Večerna

Mogočno Kristeimbach šumi...

Prek spolzkih skal

za valom val

z gorá v dolino se vali.

Uspava pesem me njegova,

ki nežno v mraku jo šepače;

kot bajka je in vsak dan nova:

O domovini, zemlji sreče...

Nocoj pa jaz sem pravil mu povest...

Nad valčki sklonil sem glavo in plakal,

s solzami zlil sem z duše vso boleost.

Ponese zgodbo mojo naj v daljave

in ko hitel bo med valovi Drave

po zemlji ljube, drage domovine,

šumlja naj moje žalostne spomine.

Morda bo mati čula, zadrhtela

in gorko v mislih naše me prižela...

Lepa cvetica si, materina ljubezen! Kadar je srce prazno in pusto, te duša potrta in od blagih čutov zapuščena, tedaj se zateka vselej tebi, vzorna ljubezen! In ti jo napolniš z nebeskimi darovi in or mavrica zlata se razpneš čez njo.

(Ivan Tavčar.)

Kdor koli si, kjer koli si, ki bereš to, ali ljubiš svojo mater? Ljubi jo, dovolj je ljubil ne boš nikoli.

(Ksaver Meško.)

Radoslav:

KRIŽEVO

Zvezdice tonejo v jutranji zarji, le danica še vedno prijetno mežika. Zadnji krajec se urno pomika za kočevske gore in ugaša. Majska noč beži iz globeli in temnih gozdov, kjer je upala najti zatočišče.

Nestoplja vas se prebuja in vstaja k zari ji novega dne. Iz desetih dimnikov se

dviga dim, ki se v mirnem jutranjem ozračju zbira v sivkast pajčolan nad vasjo, dokler ga ne bo odnesla dopoldanska sapica. Kot plašna golobica čepi podružnica svetega Roka v svoji belini nad vasjo med travniki in robom gabrovega gozdiča. Ob njej je visoko obzidana božja njiva naše srenje. Na zelenih križih posedajo vrabci in sinice, ki poživljajo s svojim čebljanjem skrivnostni mir. V špranjah cerkvene strehe in zvonika imajo gnezdeca, ki so polna lačnih mladičev.

Iz gabrovega gozdiča prinaša sapica opojen vonj cvetočih šmarnic, sleča in drugih majskih rož.

Skrbno obdelane njive se odražajo na valovitem svetu kot veliko pisane zaplate na nagubanem beračevem plašču. In v ta beračev plašč belokranjske zemlje je Stvarnik položil bele bisere apnenca, ki daje slikovitost in značilnost vsej pokrajini. Belokranjci živijo in delajo vse svoje življenje za svoj debelačni (koruzni) kruhek v trudu iztrebljavanja kamenitega polja. - - -

Nov dan se poraja v nekem prazničnem razpoloženju. Saj dan je Križevo, praznik belokranjskih pastirjev.

Tudi Grgcovemu pastirju Tinetu, ki je naglo skočil s svoje slamnate postelje v kambri, se je zdelo to jutro vse lepše od drugih. Pohitel je, ker se je bal, da bi ne prignal zadnji na pašo. Potem bi mu rekli vse leto "Svinjski pominjek", kakor lani sosedovemu Tičetu. Niti tega ni danes slišal, kako so čivkali mladički v duplih stare toke ob voglu hiše. Njene suhe veje segajo više od vseh dreves v vasi. Se stara mati so mu pripovedovali, da niti oni ne vedo, kdo jo je vse dila in da je vedno enaka, kar so prišli k hiši. Ako bi mogla govoriti, bi povedala marsikaj; celo iz tistih časov, ko so imeli Belokranjci vsako leto turške krvose v deželi.

Tine je pobral pokalico: bič, ki si ga je spletel iz lanenih vlaken in jih navezal na palico, okrašeno z zarezanimi spiralami. V kotu pa je imel pastirček pripravljeno brašno. Mama mu je zvečer priprala pravila cvrtje. Oče je pridelal dvoje dišečih jabolk in čutarico žganja, da bo pomnil, kdaj je bilo Križevo. Materi se ni zdelo to ničak potrata, ker je vedela, da zavisi od tega blagoslov pri živini v bodočem letu. Sicer bi postal pastir nemaren in bi utegnil nekoč vso čredo izgubiti. Zato je rade volje vse pripravila.

Tine je z brašnom v torbi in z bičem v roki zdrsnil po stopnicah z veže na dvor. Nekam slovesno so zarožljale verige ob jaslih težkih vratov, ko jih je odpenjal sivcema, čadi in ostalim živalim.

Še lastavica, ki je valila v gnozdecu pod stropom, danes ni zletela, ampak je ljubko obračala svojo glavico.

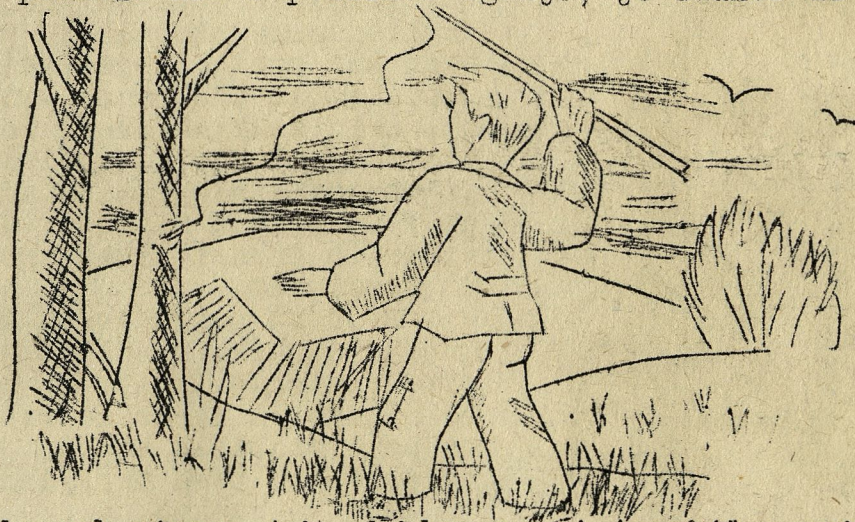
Tine je počil z bičem in zavriskal. Še preden je pognal mimo dehtečega kostanja sredi vasi, na katerem so že pošumevale pridne čebele, se je vsa čreda lepo uvrstila s čado na čelu.

Za Križevo je Tine prihranil pašo v Drenovju, da mu ne bo živad uhajala v škodo in se bo mogel mirno pogostiti. Tako je nagnal svojo čredo po poti, obraščeni z grmovjem, prepletenim s srobotom in bršljonom.

Škrjanček se je dvignil žvrgoleč visoko pod nebo in pastirju se je zdelo, da ga je ptiček opomnil, da je zaspan. Hitreje je pognal, da se je pod nogami črede kar zakadilo.

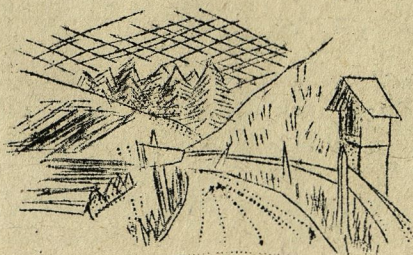
V jutranjem soncu, ki je ravnokar priplavalo na perotih zarje, se je zalesketalo na rosi stelji in resju tisoč biserov. Belim brezam, kraljičnam belokranjskih steljnikov, umitim v jutranji rosi, je razčesaval vetrič tankolase grive in božal pramene njihovih las. Trepetlika je drgetala in šepetala pesem maja. Kot svatje so se vmešavali mednje stoletni hrasti in vitke smreke. Nad Zajčjim hribom je zakrožil kragulj in iskal jutranji plen...

Ko se je govedo razpaslo, je sedel Tine na sončno stran drage (doline). Tako je mogel motriti vso čredo. Ko se je pokrepčal z dobrotami in si poživil kri s požirkom žganja, je zaukal iz polnih prs.

Daleč je odneval njegov jek, dokler se ni izgubil v vrhovih dreves. Odzvali so se mu ostali pastirji, nato pa pokanje njihovih bičev, ki se je zliło v en sam pozdrav Križevega jutra. Čudovito je brnel iz lanenih vlaken spleten bič nad Tinetovo glavo in se razcefral v nekaj kosmičev. Tako so pastirji tekmovali, kdo zna pokati najmočneje.

Ko pa so priplavali srebrni glasovi velikega zvona farne cerkve sv. Štefana in vabili k slovesni maši, so pognali fantje veselo v domače staje. Starišček Ruda, ki je danes zadnji prignal na pašo, pa je za vse leto dobil ime "Svinjski pominjek"...

KRIŽEVO praznujejo belokranjski pastirji vsako leto na Vnebohod. Ponekod se vrši popoldne. Takrat prirede cele gostije. Gospodinje spečejo pastirjem vsaj ajdovo potico, če že ne prsne ali kvasne. Na pašo vzamejo barigle vina, ob katerih rajajo in se zabavajo. Glavno pa je pokanje z biči. Ko zadoni preko polj avemarija, se vračajo veseli domov. Vsi pastirji zbero svoje črede na vaškem pašniku. Glasno izzivajo pastirje sosednje vasi in v nagajivosti poskušajo odgnati in razkropiti njihovo čredo. Včasih se jim posreči, včasih pa jih sosedje prehitijo. Marsikdaj se razvije pravi pretep.

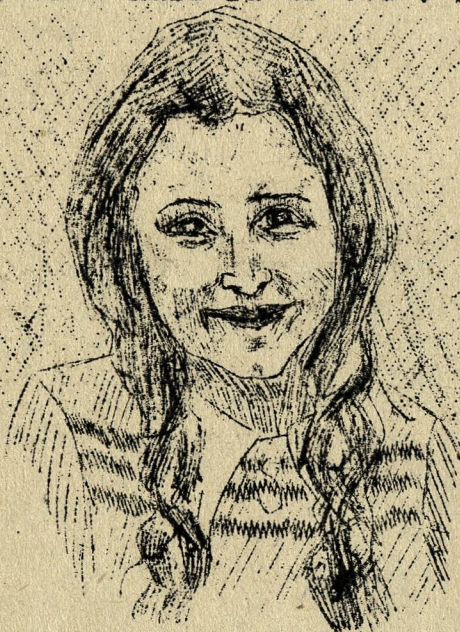
+Prsna potica. Zvaljano testo iz pšenične moke posuje gospodinja z ocvirki in zdrobljenim pšeničnim kruhom, namočenih v raztepenih jajcih. Včasih pride poleg dišav tudi med.

Helena:

NAŠ PRVI CVET

Šestošolki Ruži Dučkičevi v spomin!

+ 4. maja 1946.

Tirčiske gore se smejejo v soncu. Na lienskem pokopališču pa se dviga svež kup prsti. Tujec, ki pride mimo, morda zmoli očenaš za mrtve. Morda groba, koga zakriva sveža zemlja. Morda vendar prav nič ne pomisli, da v novoto grobu spi - mladost. Mladost, polna upov in zlatih načrtov, ki je tudi v vihnih dneh z jasnim pogledom zrla v bodočnost.

Prav iz naših vrst, iz vrst begunske dijaške mladine, je terjal prvo pomladno žrtev. Na prvo majniško soboto je ugasnila brleča svečka. Na prvo majniško soboto je zadehtela nova cvetka pred Marijinim prestolom. Bog ve, zakaj.

Ruža! Ti si bila prva cvetka, ko smo jo darovali dijaki. Stisnila se se naša srca, ko so ti zapeli žalostni "taborišni zvonovi", Morda smo se tisti trenutek vprašali, kdaj pride vrsta na nas. Nismo se prestrašili, kakor se nisi ti, Ruža. Saj živino v hudih časih, ko nas je zapustilo že toliko bratov in sestra, ko je morda že tudi na nas prežala smrt.

Ruža! Če se te spomnim, kako si se pred kratkim zdrava smejala in nam igrala na kitaro tisto svojo najljubšo: "Jaz sem cigan baron, po celim svet' je moj dom..." mi je tako hudo.

Vidim te pred seboj, kako si nekoč sedela pri meni in igrala. Ko si končala, si me pogledala s svojimi črnimi očmi. V njih sem brala, da ti je pesem prišla iz srca. Saj res nisi imela doma. Ves svet je bil tvoj dom, kakor moj in še toliko drugih.

A sedaj, draga Ruža, si našla svoj dom. Ni tvoja draga Srbija, o kateri si sanjala. Tvoj dom je mnogo lepši. Tvoj dom je božji dom.

Ruža, čeprav nam je hudo, ne jokamo za teboj, saj si srečnejša kakor kdajkoli. Pripravljeni smo, draga Ruža, darovati Bogu svoje mlado življenje kot žrtev za domovino, kakor si ga darovala ti.

Spojij se v Bogu, naš prvi pomladanski cvet!

Marija netuje

Marija, Mati vseh ljudi,
hiti iz kraja v kraj, hiti,
otroke obiskuje...

Izginil v zračne je daljave
ropot jeklenih ptičev...
Za njim pa dviga se v višave
siv dim in prah:

Uholknil je besneč vihar,
potihnili so strojnic žalni spevi,
prenehal je topov krophot.
Ugasnil je plamenov žar
na bojnem polju...

Razrita zemlja, strašne razvaline..
Vasi ni več, cvetoča mesta
izginila so z zemlje površine.
Zaman ugibaš, kje nekoč
življenja je vodila cesta -

Z daljave čuje se topot
vojaških konj, ki prek dobnav
s topovi težkimi drvé.

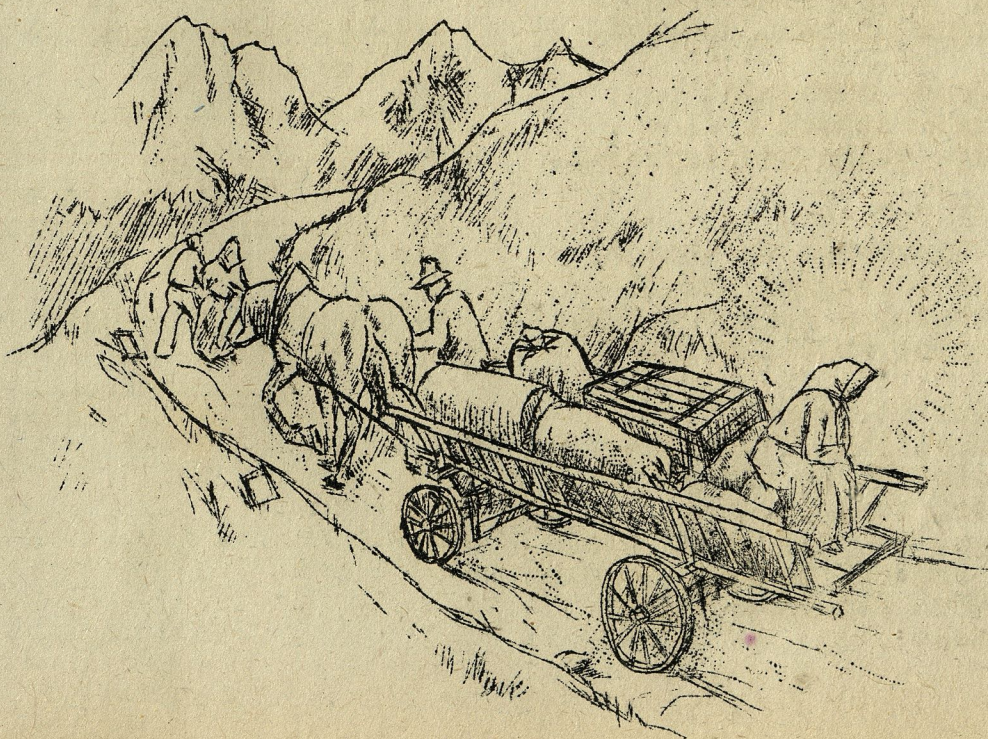
Glej, med preplašene ljudi
tolažbo je prinesla Žena.
Besede tople materi:
"Ne jokaj se, tvoj sin živi!"
In že hiti v pomoč drugan...

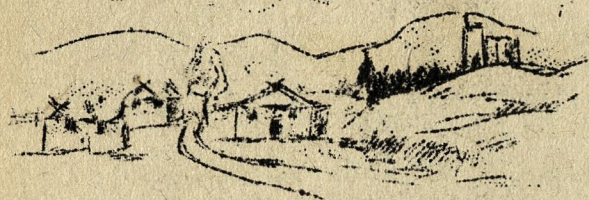
Po strelskih jarkih ranjeni leže...
Med razvalinami trdnjav,
da ugrodiš zvitih, zrušenih zidov,
smeva smrtne groze stok.
Otožba strašna dviga se v nebo,
rvi potoki s svežih ran teko.

Tu dviga s pota težki tram
in tam vsa zaskrbljena
Neznanka ranjencem pomaga:
izniva rane, moči vroča čela...

Marija čuje plač otrok...
kot bela sestra s križem na rokavu,
be-s solzami čustvovanja v očeh,
l hiti po bojnem polju in daruje
niš obrazom trpkim zadnji, blažen smeh.

Tam reši dete z ruševin.
Telesce drobno se v rokah ji zvija.
"Preveč, preveč je bolečin!"
zajoče se Trpinka blaga.
Hiti naprej
- Marija...

In pride prek slovenskih mej
tor tožno se razjoče...

Povsod le rop, požig, umor,
krivice strašne in vnebovpijoče,
Vasi so neme priče
- poČorišča. -

Povsod so množična grobišča.
Nedolžna kri po maščevanju kliče
v nebo mogočno...

Cerkvice po hribčkih,
kjer dedje Mater božjo so častili,
le počrneli so zidovi.
Molče turobno žalostni zvonovi,
nanesto njih pa strojnice pojo...

Hiti Marija preko kraških jam,
nad Jelendolon tožno zaihti,
s solzami žrtve vse blagoslovi...
In pride do kočevskega morišča.

Ko Mati vidi množico pred jano,
vso raztepeno in krvavo,
ovije s črno ruto svojo glavo...
Hiti do rabljev, prosi jih, roti
in na kolena pade, roki sklepa:
A rablji žejni bratske so krvi.

Med kriki groze strojnice pojo
mrtvaško pesem žrtvam v slovo.
In Mati božja tožna gre naprej...

- - -

Pomeša med brezdomce se Marija.
Uboga vsa, v raztrgani obleki
in z ruto staro, s culo v rokah,
si v boren plet rané povija.

Beži s trpini iz vasi...
Za njo plameni ližejo slemenena,
krohota strašan ji na uho doni.
Pomaga materi nositi dete;
poljublja ga, na prsi ga pritiska
-ne zmore, trudna, težkega bremena.
Kot je nekoč bežala s Sinon
, iz domovine,

poganja v noč se z njim
-in onaguje...

Ječe kolesa kot od bolečine;
Trpinki božji pa je vedno huje;
Na vozu sključeno sedi in joče.

Procesija beguncev gre v tujino,
v tujino mrzlo -
z zemljice cvetoče...

Marija z njo gre v daljne kraje
s trpini pride v taborišče;
Dobil je gube njen obraz.

Kot starka hodi med begunci,
od revnih zna najrevnejše iskati
Tolaži matere, solzé otira,
a sama dolgo v noč ihti
-za druge

Stoji primateri, ki bo rodila,
pomaga tej plenice prati
in tja hiti, da dete bolno
bo s solzami blagoslovila.
Otrokom pravljice šepeče,
da jim vsaj kosček tihe sreče
zabriše žalostne sponine -

Marija z lončkom v roki čaka hram
gre v gozd po drva
in krompir po hišah z begunci
O, kako ga nosi
na sključenih ramenih v taborišče

Izprale solze njene so oči:
Ne more več...

- - - - -
In oslepela Žena
pod križ se onemogla zgrudi
in Sinu, ki na njem visi,
šepeče svojo zgodbo.

Iz Kristusovih grudi
pa teče kri...

F.Z.

SPOMIN Z BREZJAH

D

obro se še spominjamo taborov po slovenski domovini. Vesela pesem je orila po dolenjskih gričih, mladost je pola pod goricami, renjskimi velikani. Od fare do fare smo se zbirali. Dajali smo duška svoji notranjosti in izpovedovali, da smo Slovenci vredni sinovi in hčere matere Slovenije.

Katera izmed dijakinj se ne bi spominjala dekliškega tabora na Brezjah. Slovenska dekleta izpod sončnih planin, iz veselih goric zelene Stajerske in Dolenske, golega Krasa in bele Ljubljane smo se zbrala tistikrat pri Mariji Pomagaj.

Ob tej priliki nam je spregovoril pokojni veliki voditelj dr. Anton Korošec. Se danes se spominjam njegovih besed :

"Slovenke ! Prišli bodo časi, ko slovenski narod ne bo imel svojega voditelja. Takrat Vam bo ostala voditeljica - brezjanska Marija !"

"Prišli bodo časi..." Preroške besede našega voditelja, ki so se uresničile. Čas, strašni čas je prišel. Kakor čreda brez pastirja smo razpršeni po vsem svetu.

Kaj smo res brez vodnika ? Ne! Vodi nas najboljša voditeljica - Mati Marija !

Po vseh naših begunskih sobah visé Njene slike, okrašene s pisanim tirolskim cvetjem. Zbirajmo se okrog Nje, prosimo jo, naj posreduje pri svojem Sinu, da se bo naš narod vrnil ob svojem času prekaljen in utrjen na svoje domove !

letnica Ivana Cankarja

/Zdenka/

Tam v bližini skrivnostnega Močilnika, kjer se na zelenem pobočju sveti kopica hiš kot jata belih piščančkov, nad njimi pa kraljuje in jih varuje kot koklja veličastna cerkvice sv. Trojice, se je pred sedemdesetimi leti rodil mož, katerega vsaka žilica je bila prežeta s ljubeznijo do umetnosti, do matere in domovine. To je bil naš veliki Ivan Cankar.

Bil je sin očeta, ki ni v življenju nikdar dosegel tega, o čemer je hrepenel, saj si bržkone ni bil na jasnem o svojem cilju. Neuravnotežen, omahljiv in slabotne volje, sangvinično-melanholičnega temperamenta, je bil v marsikateri potezi upodobljen v svojem sinu Ivanu. Čeprav ni bil sanjav, nemiren in nestalen, pač rojen poet. K sreči je imel krepko mater, v kateri je prevladovala kolериčna poteza zveste ljubezni in vztrajne žrtve. Ona mu je za dediščino prepustila moč za ogromno delo, ki ga je izvršil. Že v "Mojem življenju" je podal Ivan Cankar razločen portret svoje osebnosti, hrepeneco po nečem nedolocenem, in sanjav romantizem, kateremu pa psihološka intuicija ni pustila na stranska pota.

Dasi bi bil najraje ostal doma na svojem ljubljanskem "klanu", je vendar moral v Ljubljano v realko. Ta usmeritev pa ni ustrezala njegovi duševnosti. Ni se rad pečal z nevažnimi predmeti šolskega pouka, pač pa se je mnogo bavil s pesništvom. Njegov mentor, Franc Levca, si je mnogo prizadejal, da bi ga spravil do mature.

Že v tretji šoli je pesnil. Njegova vzora sta bila Gregorčič in Prešeren, nato ga je očaral Aškerc. Toda vezana beseda ni bila njegovo pravo torišče. Zdi se, da si nikoli ni mogel jasno odgovoriti na vprašanje, kakšna boji njegova pot. In prav zato je tudi tako edinstvena, da mirno lahko rečemo: "Cankar je le eden!"

Na Dunaju je dal slovo pesništvu z izdajo *Erotike*. Psihološka novela je bila njegova priljubljena arena. V njej je pokazal neverjetno stvariteljsko moč. Imel je tanek čut za opazovanje duševnosti. Ko se je mladi pisatelj popolnoma ločil od Aškerc in se obrnil k leposlovnemu prozi, ga je najprej vodil Keršnik. Toda bistrogledni psiholog, ki se je poglobljal zlasti v lastno duševnost, je že v prvih poskusih pokazal samostojnost. Že v prvih črticah se kaže njegov neugnani, kritični in satirični duh.

Po prvem semestru na Dunaju se je vrnil v domovino. Zgubil je ljubljeno mater, preživel nekaj časa pri svojem očetu v Pulju, nato pa se je vrnil na Dunaj, ki ga enajst let ni več zapustil.

Iz tega objema. Iskala jo je na vseh straneh. Njegova dela so temu priče. V svoji poslednji umetnini "Podoba iz sanj" nam je šele pokazal rezultat tega iskanja. Individualna nesreča pesnika najde svojo uteho v misli na mater in njeno ljubezen: Mati. Suženjska usoda njegovega naroda ga še bolj priklone na domačo grudo: Domovina. Najtežja je rešitev tretjega problema: smisel občega trpljenja. Po mnogih stranpotih in zablodah je Cankar končno jasno izrekel ono besedo, ki je temu vprašanju edina rešitev: B o g .

M a t i - d o m o v i n a - B o g ! To je Cankarjeva oporo in dediščina, ki nam jo je zapustil.

Svojo osebno tragiko je gledal Cankar najprej v luči Nitschejeve filozofije. V Ibsenovi dramatik je videl potrdilo tega. Kot sin navadnega delavca in malega naroda je stremel po nadčloveku, ki bi pretrgal ozki krog in se dvignil nad vse osebnosti in narodne meje. Ibsenova dramatika mu je teoretično pokazala, kako propada na svetu vse, kar je dobrega in lepega, kako zmaga človek-zver. Njegovo pesimistično oko mu je brž pokazalo praktičen primer tega v njegovem lastnem narodu. Izraz teh dogajanj so: "Knjiga za lahkomišelné ljudi", "Tujci", "Jakob Ruda", "Za narodov blagor". Toda Nitschejev nadčlovek se mu je kmalu prigabil. V "Kraju na Betajnovi" se mu je postal po robu. Fizično je sicer njegov junak propadel, a moralno je zmagal. Zato pa se je z velikim besom pognal v boj zoper vse one, ki zverji v nadčloveku pomagajo, da zmaga. Neusmiljeno jim trga krinke obraza.

Njegovo delo pa ni le negativno. Iskal je tudi pozitivnih, dobrih ljudi, da bi ob pogledu nanje našel vsaj malo opore. V materi je našel nositeljico one ideje, za katero se je sam boril. V materini dobroti in požrtvovalnosti je spoznal usodo onega dela človeštva, ki v tihoti in neopaznosti dela, trpi in gradi, medtem ko gre tok lažne civilizacije preko njega. Temu delu človeštva, ki ga je predstavljala

Cankarjev literarni program je v zvezi z njegovo psihološko strukturo. Tri strune so bile v njem zlasti boleče: nesreča, ki jo čuti umetnik-sin malega naroda; suženjska usoda njegove domovine in tragika vsega človeštva. Kot se v umetni fugi neprestano ponavljajo določeni motivi v stoterih variantah in se končno razvežejo v sklepni akord, tako moremo v slehernem Cankarjevem delu zaslediti omenjene tri poteze. Njegova bogata duševnost je iskala rešitve

njegova mati, je hotel postaviti spomenik, kakršnega še ni imela človeška mati. Tako je nastala povest "Na klanec". Preko nje se je dvignil do slavošpeva trpeči slovenski materi, ki blesti iz zaključnega napisa njegovega zadnjega dela, najlepše slovenske zbirke novel "Podobe iz sanj".

Klanec je svet siromakov, pod klanecem pa so bele hiše, svet gošpode. Klanec je simbol vseh onih, ki jim je lastno veliko hrepenenje, pa jih veriga priklepa in jim ne da stopiti s klanca trpljenja. Klanec mu je tudi simbol slovenske domovine, zaslužnjene, trpeče in beraške. Končno je klanec simbol vseh onih neizmernih množic, izkoriščenih in varanih, ki se pehajo po klanecu življenja, dočim se peščica košati v belih hišah. Tudi tu torej Cankar ni mogel zatajiti problemov, ki so ga mučili. Vendar pa že nakazuje rešitev; Klanec siromakov ozarja čudovita luč, ki izhaja iz ljubezni in požrtvovalnosti matere.

Nekako v tej dobi ga je obvladalo prepričanje, da je trpljenje nepreklicna usoda, ki tlači poedinca in človeštvo. Mati je vsa ožarjena in poveljučana, vendar jo nekaj veže na klanec. Kaj je to? Zveza med dušo in telesom, nesoglasje med hrepenenjem in realnostjo. To se ne da spremeniti. Tako je bilo in tako bo. Poleg matere je še več oseb, ki so ožarjene s prav tako lučjo, a so vendar priklenjene k tlom. Temu trenutnemu razvojnemu občutju je dal duška v povesti "Življenje in smrt Petra Novljana", "Hiša M. Pomočnice" in "Nina".

Zdelo se je celo, da se bo njegovo iskanje umirilo. Vsaj povest "Križ na gori" je optimistična izpoved vere v zmago življenja. Toda, to je bilo le trenutno veselje. Okoliščine in duševne depresije so ga vrgle znova v vrtnice. Spoznal je, da človeštva ni mogoče rešiti brez žrtve, za zmago umetnosti pa je treba, da se žrtvuje umetnik. Novemu prepričanju je dal izraza v povesti "Martin Kačur". Še bolj pa se je ta nazor skristaliziral v "Nini". Za življenje je potrebna žrtev posameznika. Tako je nastala simbolna povest "Smrt in pokop Jakoba Nesreče".

Poslej se tudi ni več slepo in načelno zaganjal v kritike, temveč je pričel sam kritično razglablјati o svoji umetnosti. Tako je razumeti "Krpanovo kobiljo", "Zgodbe iz doline Šentflorjanske", "Bela krizantema", "Pohujšanje v dolini Šentflorjanski".

Končno pa je zmagalo v Cankarju zaupanje v življenje. Izvršil se je v njem velik preobrat. O tem priča dejstvo, da sedaj že rad uporablja tudi etične motive. Čim starejši postaja, tembolj se razumika srcu. Satirična kritika in bojevitost se izgublјata. Naturalizem izgineva, nadomešča pa ga zdrava duševnost. Vzporedno s tem razvija tudi njegov slog, ki je že kar svetopisemski. Pa tudi vsebina je prečiščena in izbrana.

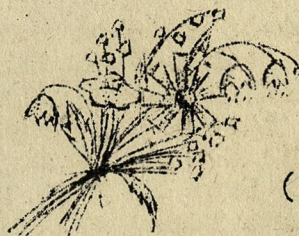
Tako se je pričel Ivan Cankar zbliževati tudi s Cerkvijo. Pričel je priznavati katoliška načela, saj je edino tu našel pravo rešitev vseh svojih vprašanj. Toda trenutno še ni šlo za versko preobrnjenje. Na to pot ga je vodilo njegovo umetniško doživljanje, pa tudi mati s svojim trpljenjem in vero. Materina podoba ga je prepričevala, da to mišljenje najbolj ustreza slovenskemu čustvovanju.

O vseh teh borbah slovenskega genija ne bi imeli nobene slutnje, če bi vsa Cankarjeva umetnost ne bila izraz njegovega doživljanja.

Veliki pretres, ki je prišel na svet v obliki prve svetovne vojne, mu je zadal zadnje izpopolnitvene udarce, dasi ne moremo reči, da je Cankar kdaj dozorel, kajti njemu je bil bolj kot komu lasten razvoj brez meja. V njegovem poslednjem delu "Podobe iz sanj" je vendar njegov razvoj nekako zaključen. Tu se je že popolnoma obvladal, sam še tolaži in kaže na vstajenje. - - -

Ko skromno in tiho praznujemo sedemdesetletnico rojstva tega velikana, ki bi brez zadrege mogel sedeti poleg Dostojevskega, Tolstojega in drugih velikanov, se nehote vprašamo, kako bi ta mož slikal

našnje čase, duševno in telesno trpljenje sodobnega človeka. Pa saj ta misel brez pomena. Vsak čas ima svoje glasilce, ki jim je bila Boga odmerjena naloga, da trpijo in se veselo, da vriskajo in se počujejo, da z gigantsko silo svojega ustvarjalnega daru vlečejo za sabo druge, ki jim življenje ne stavi posebnih problemov, ker so le povprečni ljudje.

VABILO

(mrtvemu bratu)

Cvetke se klanjajo, vabijo ;Vstani!
Pisana spet pomlad
vzklila je sredi trat,
sanj je prepoln maj, lepši kot lani.

Pridi! S harmoniko vžgi melodije,
z iskro nam pesmijo
vzdrami ljubezni sto,
zlij razigranost v vsak kot domačijo.

Ni te na klic, ne na vroče prošnje,
mlad si izkrvavel,
da bi naš rod živel
čase svobodne do sodnega dne.

PAK

...Daleč je njen grob, zapuščen od vseh, samotni in žalosten, kakor so grobovi neznanih popotnikov! Daleč je ona sama, pozabljena od nas, ki smo se bili brez vodnika in brez cilja razbegli po svetu kakor jata golobov, kadar plane mednje jastreb - smrt. Kakor njen grob kakor ona sama; tuja in daljna je njena podoba mojim očem, ker je bila dolga leta tuja in daljna moji duši! ...

...Z dlanmi sem zakril oči; tedaj se je prikazala pred menoj tako čista in jasna, kakor sem jo videl pred davnimi leti. Le njene stnice se nikoli v življenju niso tako smehljale - zadnji, predsmrti - smehljaj je bil, ves blag in miren, v poslednjem spoznanju...

V materinem smrtnem izrazu sem našel spoznanje.

...Veliko prenese človek, to vem sam; par konj bi ne zvleklo to - ro, ki ga nosi na plečih že otrok. Ali da se da trpeti toliko in tako dolgo, kakor je trpela moja mati, je bil čudež, ki si ga še zdaj sam morem natanko razložiti...

(Ivan Cankar.)

Janez: AKOMODACIJA

Beseda "akomodacija" pomeni v misijonih posebno metodo, ki obstaja v prilagoditvi Cerkve razmeram, ne da bi pri tem trpel pravi nauk.

Ko si je mlada in še šibka Cerkve nadela nalogo: osvojiti svet za Kristusa, je imela proti sebi ogromno moč poganstva. Ta moč res ni bila notranja, vendar pa je z raznimi prazniki in z njimi združenimi običaji, obredi in slovesnimi obhodi krepko združevala poganske množice. Pregovor pravi: Navada je železna srajca! Res je! Zato pa tudi pogani zlopci niso mogli pozabiti svojih navad. Prav iz tega namena pa jih tudi Cerkve ni črtala, ampak jih obdržala, poplemenitila, odpravila razbrzdanosti in jim dala novo vsebino. Tako je na primer pokristjanila poganski praznik rojstva nepremagljivega sonca s tem, da je isti čas postavila praznik rojstva Gospodovega - Luči sveta. V dobo, ko so pogani praznovali zmago bogov nad hudimi, je Cerkve postavila veliko noč, praznik Kristusove zmage nad grehom in smrtjo. Velike svetovode, ki so jih v istem času vprizarjali pogani, je zamenjala s procesijami. Prav tako so pokristjanjeni poganski običaji: Kres Jurjevo...

Z obredi je Cerkve posinovila tudi pogansko slikarstvo, kiparstvo, stavbarstvo in glasbo. Če je služilo hudiču, bo še v večji meri služilo Bogu, ki je Začetnik vsega. Umetnost je gojila dalje, in tako so se razvile krasne bazilike in kasneje cerkve vseh mogočih slogov. Tudi slikarstvo in kiparstvo je v službi Cerkve doseglo najvišji vzpon.

Tudi poganske filozofije ni bilo mogoče kar čez noč odpraviti. Kajti inteligenca, zlasti pesniki in pisatelji, so se krčevito oklepali starih filozofov, ki so sicer marsikaj dobrega odkrili, a v celoti je bil njihov nauk zmoten. Zato je bilo nujno, da so krščanski filozofi s sv. Avguštinom in Tomažem Akvincem na čelu pokazali na zmote poganskih filozofov in pokazali pravo pot preko temeljev, od njih zgrajenih in ustvarili krščansko filozofijo.

Tako je Cerkve polagoma pogansko kulturo preoblikovala in ji nadomestovala vsebino s Kristusovim naukom, poplemenitila tudi zunanjo obliko in zgradila evropsko krščansko kulturo. - - -

Pred sodobnimi težavami kot mlada Cerkve v prvih časih krščanstva se nahaja ista Cerkve danes v poganskih deželah, zlasti na Daljnem vzhodu (Indiji, Kitajski in Japonski), kjer ljudje drugače mislijo in čustvujejo kot Evropejci. Vse to se odraža iz njihovih ver, filozofij, literature, umetnosti in običajev. Na svojo kulturo, ki je mnogo starejša kot naša, so zelo ponosni, zato je razumljivo, da bo letel na hud odpor vsak, ki bi jim skušal to njihovo bogastvo zamenjati z drugim.

Ako to razumemo, potem se nam ne zdi čudno, da se hoče vesoljna Cerkve Kristusova, ki hoče vse te narode sprejeti v svoje naročje, čimbolj prilagoditi njihovim razmeram, navadam, duševnosti.

Cerkve se ne sme v misijonskih deželah pokazati kot vera osvojenih Evropejcev, ampak kot univerzalna vera vseh ljudi: tudi Indijcev in Kitajcev: kot vera, ki spoštuje izročila in dediščino slehernega naroda. Prav s tega namena se morajo misijonarji, nositelji vesoljnih idej svete Cerkve, prilagoditi narodu, med katerim delujejo, tudi po zunanosti: vedenju, hrani in obleki... Pa tudi v notranosti. Misliti in čutiti tako kot oni, se takorekoč pokitajčiti, poinditi, ali kakor pravi sv. Pavel: "postati vsem vse". Temu se misijonar ne uči v nekaj dnevih ali mesecih, ampak mora obiskovati posebne šole

tako po resnih študijah usposobiti za misijonsko delo po načelih akomodacije...

Velike važnosti je tudi vzgoja domače duhovščine in prepuščanje odgovornih mest (n.pr. škofovsko službo) domačinom. Rojakom namreč razumljivo mnogo bolj zaupajo, obenem pa ti tudi mnogo bolj zumejo, kako in kdaj je treba zastaviti besedo, da rodi več uspeha.

Poganske vere, kakor bramanizem, budizem, konfucijizem in šinizem so zelo prazna verstva, vendar imajo tudi marsikaj dobrega in plega. V zadnjem času se hočejo nekatera, n.pr. islam in budizem, tu reformirati in postaviti na nove temelje, kar ne smemo podcenjevati. Tudi tu bo treba Avguštinov in Akvincev, ki bodo osvetlili dobre slabe lastnosti in na dobrih zgradili most h krščanski filozofiji krščanstvu. Na ta način se bo v misijonskih deželah izobražencem krščanstvo približalo, jih rešilo dvomov in postavilo Kristusa na mesto sedanjih namišljenih božanstev.

Se večjo moč kakor verski nauki pa imajo, zlasti na preprosto ljudstvo, razni običaji poganskih ver. Navade so tako tesno povezane z narodom, da velja vsak, ki se jim izneveri, za izobčenca. Naloga cerkve je, ločiti pogansko vero od običajev, prečrtati poganstvo, na njegovo mesto pa postaviti krščanstvo in ga povezati z domačimi navadami. Seveda le v toliko, v kolikor je to v skladu s krščanskim naukom.

Tako se n.pr. velika ovira pri pokristjanjevanju Indije - kaste. Kak, kdor izstopi iz kaste, postane brezpraven in zaničevan Parijec. Isto Cerkev ne zahteva od krščancev, da izstopijo iz svojih kast, ampak se v novi Cerkvi to dopušča kot nekaka zunanja navada. Vendar pa prav z oznanjevanjem enakosti vseh ljudi ublažuje socialne prepade. Tako bo Indijo na miren način zaružila, kakor je v antični dobi rešila obtem suženjstva.

Nekaj sličnega je na Kitajskem, kjer je zelo razširjeno čaščenje prednikov, zlasti Konfucija in Sun Cungšana. Cerkev to svojih veram dopušča, seveda le v toliko, v kolikor gre le za posebno obliko izkazovanja časti. Isto je veljalo o izkazovanju časti japonskemu cesarju.

Pri gradnji Cerkve v muslimanskih deželah delajo misijonarji po posebni Lavigerijejevi metodi. Po njej sploh ne krščujejo posameznikov, ampak bi v tem primeru misijonarji vzbudili odpor fanatičnih, krščanstvu sovražnih muslimanov in pokopali vse nadaljnje uspehe. Zato se v teh deželah vrši obsežen, posreden apostolat, ki naj bi polagoma omehčal muslimanska srca. Misijonarji naj bi bili svetniki, ki molijo in se pokorijo, zdravniki in učitelji, ki lajšajo bedo ljudstva in tako kažejo krščanski nauk v živi, praktični obliki. Med muslimani rastejo bolnice, bolnišnišča, šole vseh vrst; a vse ustanove se morajo izogniti verskemu slišanju. Misijonarji se naseljujejo med muslimani kot pionirji ljubezni in bratarnosti, ki s seboj prinesejo svetlobo in življenje, in se po zunanosti, govoru in čustvovanju po možnosti akomodirajo. Na ta način se briše sovraštvo do Kristusa in približujejo tla za setev in žetev.

Poganski narodi tudi lepoto v svoji umetnosti drugače izražajo kot mi. S tem pa ni rečeno, da je njihova umetnost manj vredna. Praksa je pokazala, da so cerkve in misijonski zavodi, zidani v domačem slogu, prejeti z domačimi slikami in kipi, da je bogoslužje z domačo glasbo in pesnjenjem prav tako lepo kot naše. Glavno pri tem pa je, da vse to domačim smatrajo za svoje. Tako je Cerkev sprejela njihovo formo, ji dala krščansko vsebino in ustvarila krščansko domačo umetnost.

Iz tega bežnega opisa smo morda zaslutili - kar se Cerkev dobro vede - kako važna je akomodacija. Njene probleme študirajo odlični misijonski delavci doma in v poganskih deželah. Kajti če se Cerkev ne bo ustila udomačiti med poganskimi narodi, jo bodo prebujajoči se narodi zagnali in izgnali, kakor bodo prej ali slej Evropejce. Zato pa je toliko pomembno, da se misijonarji v praksi in teoriji poslužujejo pravih načel akomodacije, ki najuspešneje in najtrajneje pripravljajo tla za zgraditev nove Kristusove tudi v neizmernih azijskih in afriških planjavah.

PAK!

MISEL NA MAMICO

Mnogo je dni odtlej
v večnost spolzelo,
ko v tvojem naročju sede
svilene sem mršil lase.

V slapu bogatem, v mehki kiti,
našel sem belo srebrne niti
in čudil se najdbi.

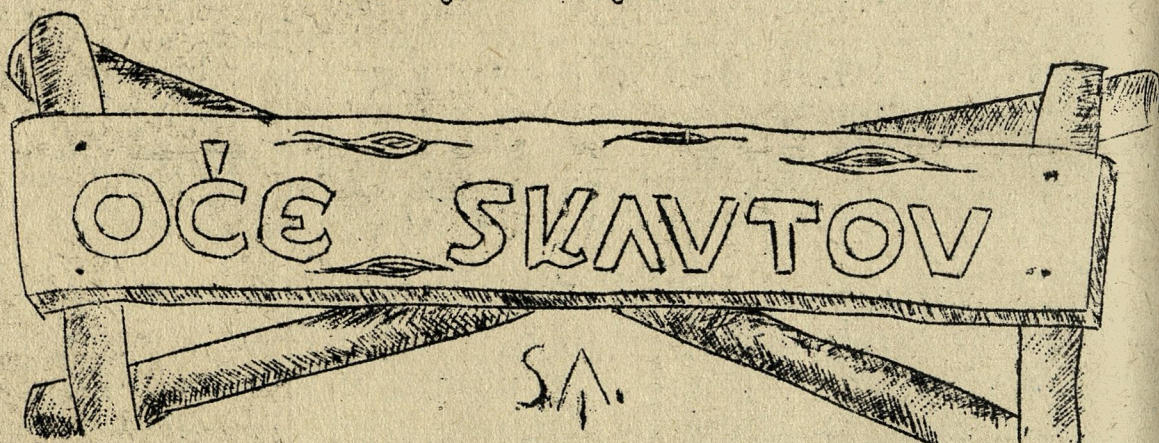
"Sinko moj, veš;
dolge. prečute noči,
so mi izpile moči
moje mladosti...

Ob skrbi zate
je čelo zorano
in žulji plačilo za delo
trdih so dni ..."

To šepetaje si mi pojasnila;
Solze zastrle so trudne oči,
v objem si izlila ljubezen in bol.

Takrat si mi pravila to,
ko bil sem pri tebi
še ves nebogljen in le - tvoj ...
Mlad, srečen otrok.

Nisem razumel tedaj
in danes obujam kesanje
z željo, da skoraj nazaj
bi se vrnile te sanje
in s sanjami - raj !

Leta 1941. je v Keniji izdihnil Sir Lord Baden Powell of Gilwell, ustanovitelj Skavtov. Naj nam te skromne vrstice odgrnejo zaslug njegovega naporenega življenja, da bomo spoznali moža, ki nam je zapustil tako veličastno dediščino: svetovno organizacijo, ki ima tudi na našem taborišču svojo postojanko - Prvi slovanski steg.

Sir Lord Baden Powell je zagledal luč sveta leta 1857. v Londonu. Njegov oče je bil univerzitetni profesor v Oxfordu, mati pa iz rodbine admirala Smitha. Dvanajstletnega in zelo nadarjenega dečka sprejeli v Charterhouse, najznamenitejšo šolo Anglije, kjer se je s svojimi sedmimi brati krepko razvijal. Zlasti se je rad podil po gozdovih, ali pa se z jadrnico vozil po morju. Z devetnajstim letom je vstopil v angleško armado in kmalu napredoval. Kot huzarski častnik je leta 1876. odplul v Bombay. V Indiji je v praktičnem vojaškem življenju postajal vedno sposobnejši borec in se zlasti izuril v stezo sledstvu. Kasneje je napredoval v poveljnika petega dragonskega polka. S svojim moštvom se je odpravil iz Natalskega pristanišča v notranjost Afrike ter napravil šest sto milj dolgo pot preko močvirij, pustinj in gorovij.

Leta 1877. je bil Lord Baden Powell imenovan za častnika angleške obveščevalne službe za Balkan in Turčijo s sedežem na Malti. Toda

tožilo se mu je po svojem polku, ki je medtem odšel v Južno Afriko. Znova je postal njegov poveljnik, se z njim udeležil velikih ekspediciij in bil imenovan leta 1899. za vodjo pohodov proti Buro. V tem času se je seznanil s svojim najboljšim prijateljem in sodelavcem, Herbertom Plumerjem.

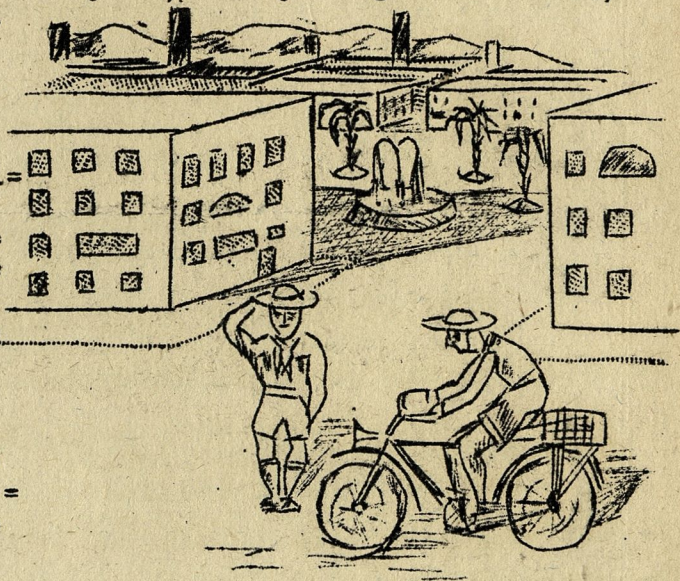
Dne 11. oktobra 1899. je izbruhnila burska vojna. General Cronje se je bližal Mafekingu z devet tisoč Buri. Angležev je bilo v mestu samo en polk, ki so bili slabo oboroženi in brez upanja na kakršno koli pomoč. Imeli so le osem topov. Toda Baden Powell je stisnil zobe in se z vsemi močmi vrgel v obrambo mesta. Nešteto zvijač si je izmislil in z njimi uspešno odganjal Bure. Končno se je Angležem posrečilo ujeti upornika Cronjeja.

Zaradi pomanjkanja hrane je Sir Powell izdal posebne bone, na kaznice za živila z denarno vrednostjo. A dasi so hoteli vsi na bonih njegovo podobo, je dal on upodobiti na znamke - dečka na kolesu. Kot obrotnik in ljubitelj mladine je namreč ustanovil skupino dečkov v starosti nad devet let in jim postavil za vodjo njihovega sovristnika Goodyear-ja. V vojni jih je uporabljal za brze sle, svojo službo pa so vršili na kolesih. Ko je Baden Powell nekoč enega izmed njih nagoovoril: "Ali se ne bojiš, da bi te zadela krogla?" je slišal odgovor, ki ga je v družbi rad ponavljal. "Kaj bi se bal! Tako hitro gonim kolo, da me niti krogla niti granata ne moreta ujeti," mu je odgovoril fant, strumno pozdravil in odbrzel dalje.

Dne 12. maja 1900. je doživel Mafeking največji napad. Novi burški poveljnik Snyman se je bližal s vojsko iz dveh strani. Toda Baden je vztrajal na opazovalnem stolpu do prihoda Burov, nato pa z nekaj vojaki in svojimi hrabrimi dečki napravil izpad, vse prve sovražnike obkrožil in - zajel. S kakšnim ponosom so dečki pripeljali ujetnike v mesto, ki se je nato skoraj tri sto dni borilo in vzdržalo kljub temu, da je padlo nanj preko dvajset tisoč granat. Sir Baden Powell pa je postal junak dneva: napreval je v generalnega majorja, tako sta mu bila hvaležna dvor in narodi.

Kmalu je moral prevzeti novo nalogo: kolonizacijo Južne Afrike. Delo mu je izpilo mnogo moči. Saj vsa meseca ni spal dvakrat pod isto streho in dvakrat po pet dni ni spil iz sedla. Pri vsem tem pa je postal še inšpekcijski general konjenice. Službo je nastopil leta 1902. in si štel v dolžnost, da je diskvalifikiral vse angleške kolonije.

(Konec prihodnjič)

"Ej, mati, majka, življenje moje, vseh mojih misli, vsega mojega življenja začetek in cilj! Kako so žuljave in zgrbljene tvoje uboge svezane roke - blagoslovi me, sina, z ubogimi svetimi rokami! Tvoj čelo polno skrbi in trpljenja, s trnjem je kronano namesto z diademom - a - gni k meni, sinu, svoje ljubljeno, s trnjem kronano čelo, ozri se, ponižni dar, ki ti ga prinašam, siromašne matere siromašen sin, ozri se na moje srce in sprejmi ga!"

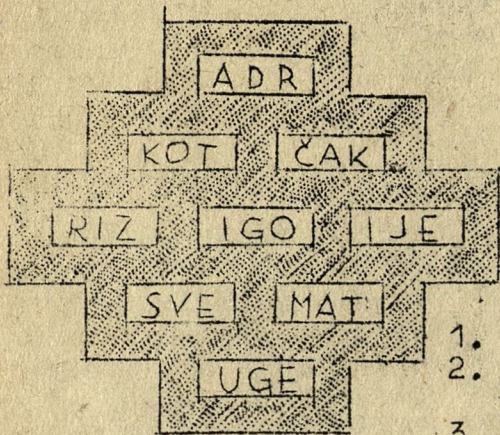
(Ivan Cankar.)

????????????????????

UGANKE

M O Z A I K:

Skupine črk razvrsti
tako, da dobiš lep
rek o materi!

IZ ALGEBRE:

$$\begin{aligned}
 & (-1-8+3+5) + (+6+10+3-2+3) + (+1-12+8-7+5) + (-9-12+6+8-3) + (-2-7) \\
 & + (-1-12+3+5) + (+3+2-3) + (-1-3) \\
 & + (-6-3) + (-2-12-11-3+5-12) + (+12-12-1+1-12-8-7) = ?
 \end{aligned}$$

Č R K E :

dn i l b a l o
e r t p o č j b
v e j o g a u l
d m a l k v b a
e z č e i e e g
m i a d b r z a
i e l o s n e m
t n p k a o n a

1. vocalis
2. primus cibus in epulis Romanorum
3. primum et principale verbum religionis
4. quomodo vir bonus officii suis fungitur?
5. qualis est discipulus impiger?
6. quales cives esse debent?
7. quid disiungit nationes?
8. vocalis.

A
A A A
A A C D E
E E I M O O
P P P P R R R
R S S S T
T U V
V

In medio verticali leges salutationem angelicam

REŠITEV UGANK PETE ŠTEVILKE " CVETJA "

1. Zveličar naš je vstal iz groba -aleluja !
2. ŠTEVILČNICA. Ključ: sod, klej, vzmik, turban;
Kot jaz vas ljubim, se ljubite
in zvesti bratje si bodite!
3. ODBIRALNICA: Bela velika noč - zelene binkošti.
4. GLAVNIK:

V E S E L A A L E L U J A
O A I S R G N
G V B S E A T
E I U U B N I
Z C Š A U D L
I A A N S A I

Žreb se je nasmehnil....
Žitnikovi Poldi, dijakinja tretjega
razreda
in Jenko Jožetu, dijaku petega razreda.
Nagradi dobila pri uredniku.

Rešitve pošljite najkasneje do petnajstega junija uredniku (Baraka 22/2). Na zakasnele rešitve se ne bom oziral. Pišite hitro !

Halo, halo ! Ogledajte si naslovno sliko in napišite njeno vsebino ! Najlepši spis bo objavljen in nagrajen.

Urednik